

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- 2.....הלכתא למשיחא
- 2.....א. יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן.....
- ב. כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אנינות אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אנינות..... 3.....
- 3.....הלכה למעשה
- 3.....ג. לה יטמא מצוה לא רצה מטמאין אותו על כרחו.....
- ד. מטמא הוא למת מצוה..... 6.....
- 7.....הלכתא למשיחא
- ה. אידי ואידי אחר חצות ... כאן קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו..... 7.....
- ו. אכילת פסחים מעכבא..... 8.....
- 9.....הלכה למעשה
- 9.....ז. יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלישים.....
- 13.....הלכתא למשיחא
- ח. ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב 13.....
- 13.....הלכה למעשה
- ט. ואחריתה כיום מר..... 13.....
- 14.....הלכתא למשיחא
- י. השומע על מתו כמלקט עצמות טובל ואוכל בקדשים לערב ... [אבל נקבר] בלא לילו..... 14.....
- 15.....הלכה למעשה
- יא. עד מתי מתאונן עליו כל זמן שאינו נקבר אפילו מכאן ועד עשרה ימים..... 15.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

יב. אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים..... 17

דף ק.

הלכתא למשיחא

א. יום מיתה דאורייתא ואמרת לי את יום קבורה דרבנן

כבר התבאר לעיל דף עט: שאונן אף¹ שאינו חולק עם הכהנים, מכל מקום ביום הקבורה שאינו יום המיתה שאנינותו אינו אלא מדרבנן אינו תופס את לילו, ולפיכך אם מזמנים לו שאר כהנים לאכול עמהם בערב אחר שכלה אנינותו טובל ואוכל עמהם. אך אם הוא יום הקבורה אינו אוכל שיומו תופס את לילו.

ולפיכך מת לו מת¹ בשלשה עשר וקברו בארבעה עשר, הרי הוא ביום קבורה אונן מדבריהם ואינו תופס לילו מדבריהם, לפיכך שוחטין עליו וטובל ואוכל לערב אף בשאר הקדשים.

יום שמועה ויום ליקוט עצמות הרי הוא כיום קבורה, לפיכך מי שלקטו לו עצמות מתו ביום ארבעה עשר², או ששמע שמת לו מת, שוחטין עליו וטובל ואוכל בקדשים לערב. אבל המלקט עצמות בין של מתו ובין של מת אחר, הרי הוא טמא טומאת מת, וצריך הזאה בשלישי ושביעי ונדרחה לפסח שני.

¹ תורת הקדשים שם אות ה

² ודע דמזה משמע דאע"ג דבמועד אסור בליקוט עצמות קרוביו דאין לו לגרום אנינות בזמן שמחה כמ"ש הרמב"ם בפ"א מאבל דקיי"ל כר' יוסי במ"ק (ח, א) שאוסר, מ"מ בע"פ מותר, או אפשר שהיה לו הכרח ללקטם היום אבל בלא"ה נראה שאינו נכון ללקוט עצמות ביום שמקריב קרבנו, ואף על פי שלא נזכר זה בשום מקום מ"מ נלע"ד ברור לדינא שכן הוא. ערוה"ש העתיד שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ב. כאן שמת קודם חצות כאן שמת לאחר חצות קודם חצות דלא איחזי לפסח חיילא עליה אנינות אחר חצות דאיחזי לפסח לא חיילא עליה אנינות

עוד התבאר לעיל שם שהאונן³ ראוי לאכול הפסח לערב, מפני שאנינות לילה מדבריהם בין נקבר ובין לא נקבר⁴, ולא העמידו דבריהם במקום כרת בדבר זה, אלא שוחטין עליו, וטובל, ואחר כך אוכל כדי שיפרוש מאנינותו⁵ ולא יסיח דעתו.

במה דברים אמורים שמת לו המת אחר חצות שכבר נתחייב בקרבן פסח, אבל אם מת לו המת קודם חצות⁶, לא חלה עליו חיובא דפסח כלל שאונן פטור מכל המצות. ואין שוחטין עליו אלא ידחה לשני.

בשאר הקדשים, כשם שאסור לאכול ביום המיתה קדשים מן התורה, כך אסור לאכול בלילו מדבריהם על אף שאכילת קדשים מצות עשה העמידו דבריהם במקום תורה. ולפיכך חגיגה הבאה עם הפסח אסור לאכלה⁷. אולם מת ששהה ימים⁸ ואח"כ נקבר, כל אותם הימים שאחר יום המיתה הוא אונן מדבריהם וכן יום הקבורה ואינו תופש לילו, לפיכך מי שמת לו מת וקברו לאחר יום המיתה כל יום הקבורה אינו מקריב ואינו אוכל בקדשים מדבריהם, וטובל ואוכל לערב.

הלכה למעשה

ג. לה יטמא מצוה לא רצה מטמאין אותו על כרחו

³ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ט

⁴ תורת הקדשים סא אות כ

⁵ אבל במחוסר כפורים דלא שייך הך טעמא לא צריך טבילה ולכך רבינו ז"ל לא הצריך טבילה גבי מחוסר כפורים. לח"מ וחר המוריה שם. אולם עיין מעשה רקח שכתב נראה יותר דגם מחוסר כפורים בעי טבילה לאכילת הפסח וסמך וכו' ומ"ש כאן גבי אונן היינו טעמא מפני שעדיין לא נשלם אנינותו ולכך כתב הטעם כדי שיפרוש מאנינותו וכו' כלומר אף שעדיין הוא בתוכו מ"מ אנינות לילה אינה אלא מדבריהם.

⁶ וצל"ב מה הדין בנקבר קודם חצות. עיין אבהא"ז ביאת המקדש פרק ב הלכה ט

⁷ ערוך השולחן העתיד הלכות קרבן פסח סימן קצ סעיף יא – יד

⁸ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ב הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת נזיר דף מג: ובסוטה דף ג. שמהקרובים⁹ שהכהן שמטמא להם, אשתו נשואה שהיא כשירה לוי¹⁰, ודוקא נשואה אבל בארוסה, או גרושה שגירשה, שאינו אונן בשבילה ולא מטמא לה¹¹.

ואשתו של¹² כהן מתטמא לה על כרחו, ובאשתו קטנה¹³ עשאוה כמת מצוה, כיון שאין לה יורש אלא הוא לא תמצא מי שיתעסק בה.

ומטמא לאביו ולאמו, ואפילו נתחללה, שמכל מקום אמו היא. וכן מטמא לבנו ולבתו, אפילו הם פסולים, שמכל מקום בנו ובתו הם, והוא שיהיו בני קיימא כגון דקים ליה שכלו לו חדשיו או שהוא מלי יום ואילך שיצא מכלל נפלים¹⁴.

⁹ שו"ע ונו"כ שעג ד

¹⁰ אבל פסולה אינו לא אונן בשבילה ולא מטמא לה, כדכתיב [שם ב] כי אם לשארו הקרוב אליו, ואמרו ז"ל [יבמות כב ע"ב] אין שארו אלא אשתו, וכתיב [שם ד] לא יטמא בעל בעמיו, הא כיצד, אלא יש בעל שמטמא ויש בעל שאינו מטמא.

¹¹ מדכתיב שארו הקרוב אליו, דהיינו נשואה שיש לה עמו קרבת בשר, ולא הארוסה אליו. ולא הגרושה, שעכשיו אינה שלו. וכיון שהוא אינו מטמא לה כן היא בין הפסולה או הארוסה או הגרושה לא אוננים לו ולא טמאים לו

¹² רמב"ם הלכות אבל פרק ב הלכה ז

¹³ ברמב"ם כתב ואינו מטמא לה אלא מדברי סופרים, ובאחרונים האריכו ועיין בשו"ת רדב"ז ללשונות הרמב"ם שם לפי שאינם מפורשים בתורה בהדיא קרי להו מדברי סופרים דס"ל דאף לרמב"ם הוא מדאורייתא ולא איצטריך טעם דכמת מצוה אלא רק לאשתו קטנה. כול האמור בהדיא בכתוב שהכהן מיטמא להם אבל מתאבל עליהם אבל אשתו לא כתיב בפרשת כהנים בהדיא ולפיכך אין הבעל מתאבל עליה מן התורה עד שבאו חכמים והוסיפו עליהם אשתו אחיו ואחותו מאמו וכו'. כללא דמלתא האיש מתאבל על אשתו מדרבנן והכהן מיטמא לאשתו הגדולה מן התורה אף על פי שאינו מפורש בכתוב הסופרים למדו כן ומטמא לאשתו הקטנה מדרבנן שעשאוה כמת מצוה שאין לו קוברים.

¹⁴ דהוקשו בנו ובתו לאביו ואמרו מה אביו ואמו בני קיימא אף בנו ובתו של קיימא, כגון דקים ליה שכלו לו חדשיו או שהוא מלי יום ואילך שיצא מכלל נפלים, הא לאו הכי ספק נפל הוא ואין מיטמא לו דספק דאורייתא לחומרא. וכן בנו ובתו שיש לו משפחה או נכרית, אינו מטמא להן אפילו הם בני קיימא, דבנה ובתה מיקרו ולא בנו ובתו שאין להם יחוס אחריו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ומטמא לאחיו ולאחותו מאביו, ואפילו הם פסולים אחיו ואחותו הם¹⁵, ואינו מטמא לאחיו ולאחותו מאמו¹⁶. ובן אינו מטמא לאחותו הארוסה, אפילו היא ארוסה לכהן¹⁷, ובן אינו מטמא לאחותו אנוסה או מפותה¹⁸.

כל המתים¹⁹ האמורים בפרשה שכהן מטמא להם מצוה הוא שיטמא להם, דאייתר רחמנא (ויקרא כא פסוק ג) לָהּ יִטְמָא, לומר שהוא מצוה, ואם לא רצה מטמאין אותו בעל כרחו. ואף ישראלים²⁰ מחוייבים בכך.

¹⁵ אלא אם כן הם בני שפחה ונכרים דלאו אחותו ואחיו הם שאין להם יחס אחר אביו.

¹⁶ דהוקשו אחיו ואחותו לבנו ולבתו, מה בנו ובתו שהוא יורשן אף אחיו ואחותו שהוא יורשן, יצאו אחיו ואחותו מאמו שאינו יורשן

¹⁷ דכתיב [שם ג] ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, ופירוש היתה לשון הויה דקידושין, ואמרה תורה לאחותו אשר לא היתה כלומר כל זמן שלא נתקדשה יטמא לה, פרט לארוסה שהיתה, כלומר נתקדשה

¹⁸ דכתיב הבתולה, פרט לאנוסה ומפותה שאינה בתולה. ומדכתיב הקרובה, דרשו שבא לרבות אחותו שהיתה ארוסה ונתגרשה או נתארמלה. אליו, לרבות בוגרת ומוכת עין, שמטמא להן שאינם בכלל בתולה וצריכי ריבויא.

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁰ ובדין ישראל אם מצוה להיטמא לקרוביו, עשו"ת בית שלמה אהע"ז סוס"י ס"ד [שכתב להדיא שאף ישראלים מצווין על עשה דולה יטמא, ושכן מבואר בתוס' ברכות ריש דף כ' ועוד בכמ"ד ובן מוכח להדיא ברש"י ב"מ ריש דף י"ח, ושכן הוכיח באורך בטורי אבן במס' ר"ה (פו ב') עכ"ד ב"ש]. ושמעתי ראוי מסוכה כ"ה ב' [דא"ר יצחק הני דויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגו', עוסקין במת מצוה היו וכו'. ופירש"י לאו דוקא מת מצוה אלא שמצוה להטמא לקרובים וכו' ע"ש]. ותוס' שם [שפירשו ג"כ דלאו דוקא מת מצוה, אלא שנטמאו לקרובים וכדפירש"י וכו' ע"ש]. ושם הרי לא היו כהנים. ועי' מהרש"א סוטה ג', וגם בדין אם יש מתעסקים אחרים, [יעו"ש בהא דאמרו בגמ' לה יטמא מצוה, וכתבו התוס' שם דנפק"מ לעוסק במצוה וכו', ולטמאותו בע"כ וכו'. וכתב מהרש"א ע"ז בזה"ל: תוס' ד"ה לה יטמא וכו' עכ"ל, משמע להו דודאי לא מיירי אלא ביש לה מתעסקים אחרים, דאל"כ הו"ל מת מצוה וכו', וא"כ אין סברא היכא שיש לו מתעסקים שיתחייב הכהן לטמאות עצמו לקרובים, וכי גרע הוא משאר אדם שאינו כהן דהיכא שיש לו מתעסקים שאינו חייב לטמאות עצמו לקרובים, ואחבי קאמרי (בתוס') נפק"מ לעוסק במצוה וכו' ולטמאות בע"כ וכו' כההיא דיוסף הכהן וכו', שהי' חייב לטמאות עצמו דבע"פ הי' שאז אין לו מתעסקים אחרים ודו"ק, עכ"ד מהרש"א]. וע"ש בקרן אורה [שחולק ע"ד מהרש"א וסתר פירושו בתוס', והוכיח דאפי' אם יש מתעסקים אחרים מצוה להטמא לקרובים אלא שיוסף הכהן רצה להחמיר על עצמו לפיכך טמאוו בע"כ וכו', ע"ש עוד בזה]. וע"ע בשו"ת אמרי נועם סי' ט"ו [תשו' ארוכה בכל ד"ז אי גם בישראל איכא מצוה להטמאות לקרובים או רשות, ויעו"ש מ"ש דזה מחלוקת הרמב"ם והראב"ד ורמב"ן, וגם הביא מתוס' סוטה ומהרש"א הנ"ל וכו' יעו"ש באורך]. דעת תורה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אחד האישי ואחד האשה²¹ מצוים לטמאות לקרובים²², דכי כתיב (שם פסוק א) פְּנֵי אֶהְרֶן וְלֹא אֶהְרֶן בְּ – לֹא יִטְמָא, אַבְל בְּ – לָהּ יִטְמָא, לֹא כְּתִיב מִיעוּט.

למרות שכהן הדיוט נטמא לקרובים המוזכרים בפרשה ומצוה הוא שיטמא להם מכל מקום אין הכהן²³ מיטמא לקרובים אלא אם כן יהא המת שלם. אבל אם חסר ממנו כל שהוא, אפילו הוא מונח אצלו אינו מיטמא לו, דכתיב (ויקרא כא פסוק ג) לָהּ יִטְמָא, ומשמעו כולה ולא חסרה. וכן (שם ב) לְאִמּוֹ וּלְאָבִיו וּלְבָנָו וּלְבָתּוֹ וּלְאֶחָיו כּוֹלָם שְׁלִימִים מִשְׁמַע וְלֹא חֲסָרִים..

לפיכך אין הכהן מיטמא לאבר מן החי מאביו, ולא לעצם מעצמות אביו. וכן המלקט עצמות, אינו מיטמא להם, אף על פי שהשדרה קיימת. וחסר ממנו כל שהוא אפילו הוא מונח אצלו, שאינו מטמא אלא לשלם.

יש מי שאומר שכל זה כשחסר לאחר מיתה או שחסר בשעת מיתה, כגון שחתכו ראשו שאינו עכשיו כמו שהיה בחיים ולא קרינא ביה לאביו וגו', אבל אם נחתכה ידו או רגלו בחיים ולאחר זמן מת, כיון שהוא לאחר מיתה בשלימות כמו שהיה מחיים אביו קרינא ביה ומיטמא לו. יש אומרים שאין כהן מטמא להרוג דחסר הוא, ויש חולקין, ונכון להחמיר.

ד. מטמא הוא למת מצוה

²¹ שהיתה כהנת מצוה לה לטמאות. ש"ך שם ג, כן כתב הרא"ש [ה"ק הלכות טומאה סימן ד], דלא כרמב"ם [אבל ב, ו] דסבירא ליה דאין הנשים מצוות לטמא לשבעה מתים. והראב"ד השיג מהא דאמרו [יבמות כט, ב] ארוסה לא מטמאה לו, וכתב הלחם משנה דזה קאי ברנל. ונשאלתי דא"כ נשואה נמי לא תטמא ברנל, והשבתי דכל הטעם דברנל חייב לטהר הוא משום הקרבנות, וכיון דאין הנשים חייבות בזה רק שהבעל משמתן וכמבואר ברמב"ם פרק קמא מחגיגה [סוף הלכה א] ע"ש בכסף משנה ולחם משנה, וא"כ שוב יכולה לטמא עצמה, אבל ארוסה דאין בעלה עמה, ולפעמים כשהיא בפני עצמה ואינה שרויה אצל אדם, שוב אין בעלה משמחה, ושוב אינה צריכה לטמא ברנל, ודוק. ועיין [רמב"ם] פרק ט"ז [מט"מ] [מטומאת אוכלין] [הלכה יז] ודוק. ועיין כנסת הגדולה כאן ובבאר היטב [ס"ק ד], יד שאול שם.

²² עי' עקרי הד"ט סי' ל"ה אות י"ד בשם זקן אהרן סי' ק"ח דאם מת לו מת בתוך ימי חופתו דפטור מלהתאבל משום ימי המשתה, ה"ה דאסור להיטמא, וכן ברנל ושבתי. אבל הוא בהאו"ח סי' י"ד אות צ' תמה ע"ז, וכאן בחיו"ד הביא מהא דסעיף ח', אבל הרי מת מצוה גם מי שרחוק ממנו ואינו חייב להתאבל אפ"ה מיטמא, והניחו בספק. ובחאו"ח שם הביא בשם יד אליהו סי' מ"ח וס' טוב לבת סי' שע"ג ס"ד שהוכיחו דגם ברנל עוסק הכהן ומיטמא במתו ע"ש, והביא שם בשם זקן אהרן הנ"ל שהביא מדברי תה"ד שהביא ברמ"א סעיף ה' [דאפי' מת לו מת בשבת שא"א לקוברו בו ביום שרי להטמאות לו שלא יהא מוטל בבזיון ע"ש]. אבל בתוס' שאנ"ז פסקו דאסור ליטמא רק לצורך קבורה ותכריכין וכמ"ש ברמ"א, לכן בכה"ג יש להחמיר דספק טומאה להחמיר ע"ש.

²³ שו"ע ונו"כ יו"ד שעג ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

כבר התבאר במסכת מגילה דף ג: ובמסכת נזיר דף מח: ובסנהדרין דף לה: שמצוה²⁴ להטמאות למת מצוה, אפילו הוא כהן גדול ונזיר והולך לשחוט את פסחו, ולמול את בנו, ומצא מת מצוה, הרי זה מיטמא לו²⁵. אפילו כדי למלטלו מחמה לצל שלא יסריח²⁶.

איזהו מת מצוה²⁷, שמצאו בדרך או בעיר של נכרים, ואין לו קוברים, וממקום שמצאו אינו יכול לקרות ישראל שיענהו ויבא ליטפל בו ולקבורו, אסור לו לזוז משם ולהניח את המת, אפילו לילך לעיר להביא קוברים, אלא יטמא עצמו ויקברנו. אבל אם היו ישראל קרובים למקום המת, שהמוצא את המת קורא אותם והם עונים לו ובאים לקברו, אין זה מת מצוה שיטמא עליו הכהן, אלא קורא אותם והם קוברים.

דף ק:

הלכתא למשיחא

ה. אידי ואידי אחר חצות ... כאן קודם ששחטו וזרקו עליו
כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו

מה שהתבאר שהאונן²⁸ ראוי לאכול הפסח לערב, מפני כשמת לו המת אחר חצות שכבר נתחייב בקרבן פסח, אבל אם מת לו המת קודם חצות²⁹, לא

²⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד שעד א

²⁵ ועיין או"ש הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ט שהקשה ודע דפלא גדול בעיני על אשר לא הביא רבינו (הרמב"ם) דינא דקבורת מת מצוה דוחה פסח ומילה, דמייתי בכמה דוכתי בש"ס, ורבינו לא זכר זה בכל ספריו, בחיבורו ובפירוש המשנה בשום מקום ובספר המצות. ועיי"ש מש"כ

²⁶ חי' רע"א שם

²⁷ שו"ע יו"ד שם ג

²⁸ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ט

²⁹ וצל"ב מה הדין בנקבר קודם חצות. עיין אבהא"ז ביאת המקדש פרק ב הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

חלה עליו חיובא דפסח כלל שאונן פטור מכל המצות. ואין שוחטין עליו אלא ידחה לשני. אולם³⁰ אם שחטו עליו וזרקו הדם³¹, טובל ואוכל לערב.

ו. אכילת פסחים מעכנא

כבר התבאר במסכת פסחים דף עה: שכל הזבחים של יחיד³², בין שנטמא בשר והחלב קיים בין שנטמא חלב והבשר קיים, זורק את הדם, נטמאו שניהן לא יזרוק. אולם נשתנה קרבן פסח משאר מוקדשים. שבשר הפסח³³ שנטמא ונודע לו קודם זריקה אף על פי שהאימורין טהורין, לא יזרוק את הדם שאין הפסח בא אלא לאכילה ואם זרק לא הורצה.

ואם לא נטמא כולו אם יש כזית לכל אחד ואחד יזרוק ואם לאו לא יזרוק, נטמאו מקצת האיברים שורף את הטמאים ואוכל את הטהורים.

נטמאו האימורים והבשר קיים זורק את הדם והבשר נאכל לערב.

ובדרף פ: שם התבאר שהשוחט את הפסח³⁴ ונודע לו לאחר שנזרק הדם, שנטמא בשר הפסח, או שדמו טמא, הורצה, ואינו מביא פסח שני, שהציץ

³⁰ משמע לרבינו דאביי ורבא לא פליגי לענין דינא דבמת אחר הצות שוחטין עליו ואוכל ובמת קודם הצות אין שוחטין עליו ואם שחטו וזרקו עליו אוכל וליכא ביניהו אלא לענין תרוצי מתנייתא דמר מתרין להו הכי ומר מתרין להו הכי. כס"מ שם.

³¹ קשה דרש"י ז"ל מפרש מה שתירץ רבא כאן קודם ששחטו שר"ל כאן שמת קודם ששחטו כאן שמת לאחר ששחטו אבל אם מת קודם ששחטו אפשר לפרשו דאפילו בדיעבד אינו אוכל ממנו וא"כ איך נלמד מאוקימתא דרבא. ונראה לומר דרבינו ז"ל מפרש דלא כפירוש רש"י ז"ל אלא שמה שתירצו בנמרא כאן קודם ששחטו וכו' איירי שמת קודם ששחטו אלא מה שאמר כשהוא שלם הוא מביא וכו' הוא שלא יביאנו לכתחילה ומה שכתב טובל ואוכל לערב איירי בדיעבד אחר ששחטו. ומ"מ קשה קצת מ"ש דאביי ורבא לא פליגי לענין דינא דע"כ פליגי דהא לאביי כשמת לאחר הצות לכתחילה יביא ולרבא אפי' מת אחר הצות לכתחילה לא יביא. ונראה לומר דכוונתו במאי דכתב לא פליגי הוא דאי רבא אמר כן הוא אליבא דר"ש ולתרין מתני' דפריך אליבא דר"ש אבל לפי האמת דינו של אביי הוא אמת ואפילו רבא מודה ביה כדמוכח בפ' מי שהיה טמא (דף צ"ה) שתירץ רבא לעולם דמית קודם הצות ומאי יביאנו לשם פסח וכו' וכולה סוגיא דהתם מוכחא דדינו של אביי אמת הוא. לח"מ שם

³² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה לד'

³³ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה ב'

³⁴ רמב"ם שם פרק ד הלכה ב'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

מרצה על שגגת אוכלים בדיעבד לענין זה שיצא חובת פסחו³⁵. וי"א³⁶ שכל זה אם נטמא הדם אבל אם נטמא הבשר לא הורצה כיון שאין יכול לאכול, ולא יצא וחייב לעשות פסח שני.

הלכה למעשה

ז. יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים

כבר התבאר במסכת מו"ק דף כ. שיש חילוק בין שמועה קרובה לשמועה רחוקה

שמועה קרובה

מי שבאה לו שמועה שמת לו קרוב שחייב להתאבל עליו, אם בתוך שלשים יום למיתה או לקבורה (יבואר להלן) הגיעה השמועה, ואפילו ביום השלשים עצמו³⁷, הרי זה שמועה קרובה וחייב לנהוג שבעה ימי אבלות מיום שהגיע השמועה, וכן מונה שלשים מיום השמועה. כללו של דבר יום שמועתו הקרובה דינו כיום הקבורה.

ביום השמועה חייב לקרוע³⁸, וחייב בסעודת הבראה³⁹, ואסור להניח תפילין⁴⁰.

³⁵ לח"מ שם

³⁶ דעת תוס' בסוגיין ועיי' לקומי הלכות יד. ובתורת הקדשים אות ע שנראה שנקט לעיקר כדעה זו

³⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד תב א. ובר"ף פרק אלו מגלחין הביא ב' דעות בזה, והכריע דאפילו ביום ל' עצמו הוי כשמועה קרובה, וכן פסקו הרמב"ם והרמב"ן והטור, והטעם דלא אמרינן בזה מקצת היום ככולו, כתב בפרישה שם סק"א וז"ל "דאע"ג דקיי"ל דמקצת יום ככולו התם כשהתחיל כבר באבלות, לאפוקי זה דלא התחיל עדיין, וכיון דהתחלתו הוא בתוך ל' צריך ליתב עליו ז' עכ"ל.

³⁸ שו"ע שם. הגם שמי שלא קרע בתוך ז' אינו קורע אח"כ, זהו משום שאח"ז פג החמום הראשון, משא"כ כשלא ידע עד עכשיו יום השמועה הוא יום החמום, גשר החיים פכ"ד א — ח

³⁹ רא"ש מובא בבאה"ט שם ג

⁴⁰ ט"ז שם א ונקוה"כ. אבל דיני אנינות לא שייך ביום השמועה שהרי כבר נקבר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כשהקבורה לא היתה ביום המיתה, י"א⁴¹ דחשבינן השלשים יום לענין שמועה קרובה מיום המיתה, וי"א⁴² דחשבינן מיום הקבורה, ויש שכתבו דמ"מ אמרינן ביום השלשים מיום הקבורה מקצת היום ככולו אם כבר עברו שלשים יום שלמים מיום המיתה, ולכן אם שמע ביום השלשים לקבורה הרי זה שמועה רחוקה⁴³. ונהגו להקל כשיטה ראשונה⁴⁴.

שמועה רחוקה

שמע אחר שלשים שמת לו מת, ואפילו בליל ל"א⁴⁵, דינו כשמועה רחוקה ואינו נוהג אבלות אלא שעה אחת⁴⁶. כמו שיבואר להלן עמוד ב'

אם באה לו השמועה בשעה שעוסק בתורה או במלאכה או שהיה רוחץ וסך, מפסיק שעה אחת משום אבלות ודיו, אבל אם היה לבוש תפילין אינו צריך לחלצן⁴⁷, ומ"מ אינו יוצא ידי אבלות בהפסק זה, אלא צריך לעשות מעשה שניכר שעושה משום אבלות כגון חליצת מנעל או כפיית המטה ועטיפה. ומיהו באחד מאלו סגי.

⁴¹ בש"ך סק"ה כתב וכתבו הב"ח והדרישה בס"י שצ"ט בשם המהרש"ל, דלפ"ז היכא שמת ביום א' ונקבר ביום ב', אע"פ שהקרובים שהיו אצל הקבורה מונים מיום הקבורה כי אז היתה סתימת הגולל, מ"מ אותן שלא היו אצל הקבורה, ולא נודע להן שמת עד שהגיע יום ל' מיום הקבורה א"צ לנהוג אבלות, כיון דיום שמועה דידהו הוא יום ל"א מיום המיתה, וה"ל שמועה רחוקה דלגבי דין שמועה יום המיתה הוא עיקר וכ"כ במ"ז ו ובחכ"א קעא ו ובא"ר אור"ח תקמח מובא בפמ"ג שם מ"ז ה, וכתב במ"ש אות ש' — ל' ח שכ"ה בשו"ת תפארת צבי חו"ד סוסי" ג' וכ"כ בשבו"י ח"ב סוסי" ק' מונין מיום המיתה.

⁴² הש"ך בנקודות הכסף על דברי הש"ך הנ"ל ובאבן העזר שם ובדגול מרבבה שם הביא שמצא כן בתשו' מהר"י וי"ל סי' ט"ז שפוסק ג"כ בפשיטות, וכן פסק בשו"ת פנ"י והביאו בעקרי הד"ש יו"ד סי' ל"ז אות מ"ג דמיום קבורה מנינן ובד"ת שם, ובן פסק בתפארת ישראל פ"ג דמו"ק ובח"י שם. ובח"ל כתב דכן דעת הגריעב"ן, ובשו"ת רב"ז (שפארן) סי' פ"ה כ"כ מפירוש הר"ח דף כ: ע"ש, וכן פסק בערוך השולחן שם סעיף ה'.

⁴³ בשו"ת תועפות ראם סי' נז הביאו בד"ת ובמ"ש, ובגשר היים שם ס"ג כתב וכששמע ביום ל"א למיתה והוא יום השלשים לקבורה אפילו להפוסקים שנקטו לחשוב מיום הקבורה יש לצרף גם השיטה המובאה ברי"ף שגם לגבי שמועה אמרינן מקצת היום ככולו והר"ז שמועה רחוקה.

⁴⁴ בשו"ת מהרי"א (יהודה יעלה) חו"ד סי' שע"א כתב, ושאלת הלכה כמאן; הנה הגאון בתשובה מאהבה ביו"ד סי' ת"ב אחר שהביא מ"ש הש"ך סק"ה (בנקודות הכסף) והדגמ"ר בשם תשו' מהרי"ו שכ' בפשיטות דמיום הקבורה מנינן סיים עלי' וז"ל עכ"ז אפשר להקל דקי"ל בס' אבלות להקל וכו' עכ"ל. ובשד"ח אבלות אות נ"ד כתב ונראה דאפשר לסמוך ע"ד רבנן קדישי הנז"ל למנות מיום המיתה דכיון דפלוגתא היא נקיטנן כדברי המיקל אף בפוסקים.

⁴⁵ שו"ע שם א'

⁴⁶ ושעה פירוש זמן מה וא"צ שעה שלמה, גשר החיים ח"ל ועוד.

⁴⁷ והטעם לפי שאף בשעת אבלות מניח תפילין ואינו חולץ אלא ביום הראשון לבד, ולא תהא שועה רחוקה חמורה מיום ב' של אבלות קרובה, ש"ך סק"ב בשם הרמב"ן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם לא נהג אבלות בשעה ששמע צריך להשלים אח"כ⁴⁸.
באביו ואמו אסור בתספורת עד שיגערו בו חביריו⁴⁹, ונוהג דין י"ב חודש עד כלות י"ב חודש מיום הקבורה ולא מיום השמועה⁵⁰.
השומע שמועה רחוקה בשבת או ביו"ט, אינו נוהג בהם אבלות אפילו דברים שבצינעא, ובמוצאי שבת או יום טוב נוהג אבלות שעה אחת ודיו⁵¹.
שמע שני שמועות רחוקות ביום אחד אע"פ שלא מתו ביום אחד, אינו נוהג עליהם אבלות אלא שעה אחת.
שמע לאחר י"ב חודש שמת לו מת, באביו ואמו אינו נוהג אלא שעה אחת אפילו אבלות הנוהגות בתוך י"ב חודש⁵², ובשאר קרובים י"א⁵³ שאינו צריך לנהוג אפילו שעה אחת, וי"א⁵⁴ שצריך לנהוג שעה אחת.
ספק אם עברו י"ב חודש או לא, יש שכתבו שצריך לנהוג אבילות שלשים מספק, והמיקל לא הפסיד⁵⁵.

⁴⁸ מעשה אליהו סי' סז וכ"כ בשו"ת צי"א ח"ז מט פ"י אות ב.

⁴⁹ שו"ע שם א

⁵⁰ גשר החיים שם

⁵¹ שו"ע ונו"כ שם ו

⁵² שו"ע שם א וש"ך שם א

⁵³ עיין בד"ת שם שכתב ואחר י"ב חודש בשאר קרובים לא צריך לנהוג אפילו שעה אחת ובהערה שם כתב יעו"ש בזכור לאברהם מהלוקת גדולה בזה, אבל מלשון אומ"ר הל מוכח שהכריע להלכה כהרב המחבר שם בתשו' הארוכה דא"צ לנהוג אפילו שעה אחת, ובז"א סיים דאם אעפ"כ הלכה רופפת בידך פוק חזי מאי עמא דבר, שלא מצינו נוהגים שעה אחת לאחר יב"ח אלא באו"א וזה פשוט ע"כ.

⁵⁴ שד"ח אהילות קפב גשר החיים פכ"ד ב - ד

⁵⁵ כ"ב ע"א ע" 364 וכתב בשם זכור לאברהם אות ש' דהמיקל לא הפסיד.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שמע שמת לו מת ואינו יודע אם הוא עדיין תוך שלשים או כבר עברו השלשים⁵⁶, ו"א⁵⁷ שחייב להתאבל, וי"א⁵⁸ שפטור, וכתבו האחרונים שיש להקל בזה⁵⁹. אולם יש מי שכתב שבזמנינו⁶⁰ שאפשר בקל לברר ע"י טלפון או הודעה יש להחמיר עד שיברר.

שמע שמת לו מת, ולא ידע אם הוא שמועה קרובה או רחוקה, וסמך על דעת המקילים הנ"ל ונהג כדין שמועה רחוקה, ואח"כ נודע לו שהיתה אז שמועה קרובה, ועתה כבר עברו שלשים יום מיום המיתה, ו"א דכל זמן שלא עברו שבעה ימים משמועתו הראשונה צריך לנהוג אבילות שבעה מיום שמועה הראשונה⁶¹, ויש חולקים⁶². וכתבו האחרונים שיש להקל⁶³.

שמע שמועה קרובה ולא נהג אבילות מיד, כל זמן שלא עברו שלשים יום משמועתו חייב לנהוג אבילות ואפילו אם כבר עברו שלשים יום מהמיתה, ויש הסוברים דבעברו ל' יום מהמיתה אינו חייב באבילות⁶⁴.

⁵⁶ עיין במ"ז סי' שצ"ז סק"ב שהביא בשם מהר"ם מינץ סי' צ"ה דנסתפק בזה, דיש סברא לומר כיון דהקילו בענין אבילות כיון דספיקא דרבנן הוא, הביא בשם הלכות שמחות דמהר"ם דאין להחמיר באבילות בספק, דחומרא דאתי לידי קולא היא דנהוג אבילות בשבת בדברים של צינעא, ומבטל ת"ת כל שבעה ימים, אך מטעם חזקה נ"ל להחמיר דתנן בפ' כל הגט המביא גט והניחו זקן או חולה נותנו לה בחזקה שהוא קיים וכו', ומסיק לבסוף דאין לו ראייה ברורה לא לחיוב ולא לפטור

⁵⁷ בשו"ת מהר"י בן לב פסק לחיוב ובמ"ש אות ס—לג הביא בשם תשו' חו"י שפסק דיש להתאבל, הובא בבלי סק"א ועיין בפ"ת סק"א שהביא בשם תשובת יריעות האוהל סי' ל"ח שהעלה כרעת הפוסקים דחייב להתאבל, וכן פסק בתשו' רדב"ז החדשות סי' ס"ב, וכ"כ בתשו' יד אליהו סי' מ"ד, וכן העלה בספר בכור שור בחידושו למו"ק דף כ: ע"ש וכן בנו"ב קמא אע"ז סי' ל"א ותנינא יו"ד סי' ר"ח, ובשעה"מ פ"ד מהל' אישות ה' י"ז, ועיין בג"א שער רוב וחזקה סי' מ"ד וחכ"א כלל קס"ח סי' ס"ח שפסק שחייב להתאבל, וכ"ה בס' אהל יוסף סי' מ"ז הובא בעקרי הד"מ, ועיין בס' נהר שלם לאו"ח סי' ע"א סק"א שהעלה כרדב"ז ודעימיה.

⁵⁸ המ"ז שם ושבו"י ח"א סי' צ"ח ובח"צ סי' ג' ובנו בשו"ת שאילת יעב"ץ סי' קכ"ח הסכימו עם המ"ז, גם מהריק"ש בהגהותיו סי' ת"ב כתב דלא נהגו העולם כן.

⁵⁹ עיין במשמרת שלום אות ס—לב שכתב אמנם לענין דינא נראה דיש לסמוך על המקילין וידוע דהלכה כד' המיקל באבל אף בפוסקים, וכדמוכח בב"י סי' שצ"ז וכ"כ בשו"ת תורת חיים ח"ג סי' נ"ו, ובס' דברי אמת בשו"ת סי' ב', ומהר"י זיין בת' גינת ורדים יו"ד כלל ה' סי' מ' נשתמש בזה אף לפוסקים אחרונים וכ' דכלל זה דהלכה כמיקל באבל עביר ומהני אף ביחיד נגד רבים] ולכן מאחר דאיכא כמה אחרונים דסברי להקל, וגם הרב מחנה אפרים בהל' אישות סוס"י ג' כתב בספק ש"ק או רחוקה אזלינן לקולא הכי נקמינן ובשדח אבילות י"ג כתב ואין לחלק בזה בין אבילות שאר קרובים לאב ואם, וכן מתבאר מדברי מרן החב"י"ף בחיים ביד הנ"ל וכו' והכי מסתבר שלא לחלק בזה, וכתב שם עוד והרב כרם שלמה סי' שצ"ז כ' דנראה מתשו' מאהבה וס' שערי דעה דדעתם להקל.

⁶⁰ שו"ת שבט הלוי יו"ד ריג

⁶¹ בשו"ת רע"א תנ' כג

⁶² מ"ז שצ"ז ב ובש"ך נקה"כ שם

⁶³ עיין בחזון איש יו"ד סי' רי"ב וכן פסק בחכ"א כלל קס"ח סי' ח

⁶⁴ עיין שד"ח אבילות סג וגשה"ח כד א ז ובמשמרת שלום ובשו"ת בצל החכמה ח"א סו שכתב שאם שמע שמועה ביום השלשים ולא נהג אבילות מחמת אונס, ולערב נעשית, רחוקה צריך לנהוג אבילות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

השומע שמועה קרובה אע"פ שמתחיל למנות שבעה מיום השמועה, אין לו דין בן שבעה לענין קדימה בקדיש⁶⁵.

הלכתא למשיחא

ח. ולאכילת פסחים כיום ליקוט עצמות אחד זה ואחד זה טובל ואוכל בקדשים לערב

יום שמועה⁶⁶ ויום ליקוט עצמות הרי הוא כיום קבורה, לפיכך מי שלקטו לו עצמות מתו ביום ארבעה עשר⁶⁷, או ששמע שמת לו מת, שוחטין עליו וטובל ואוכל בקדשים לערב.

אבל המלקט עצמות בין של מתו ובין של מת אחר, הרי הוא טמא טומאת מת, וצריך הזאה בשלישי ושביעי ונדהה לפסח שני.

הלכה למעשה

ט. ואחריתה כיום מר

יש אומרים⁶⁸ שאבילות יום ראשון אם הוא יום מיתה וקבורה⁶⁹ הוא דאורייתא, מדכתיב (ויקרא י פסוק יט) היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם

⁶⁵ מטה אפרים שער א ז

⁶⁶ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ט

⁶⁷ ודע דמזה משמע דאע"ג דבמועד אסור בליקוט עצמות קרוביו דאין לו לגרום אנינות בזמן שמחה כמ"ש הרמב"ם בפיי"א מאבל דקיי"ל כר' יוסי במ"ק (ח, א) שאוסר, מ"מ בע"פ מותר, או אפשר שהיה לו הכרח ללקטם היום אבל בלא"ה נראה שאינו נכון ללקוט עצמות ביום שמקריב קרבנו, ואף על פי שלא נזכר זה בשום מקום מ"מ נלע"ד ברור לדינא שכן הוא. ערוה"ש העתיד שם

⁶⁸ בשו"ע ונו"כ יו"ד שצח מטור בשם הרמב"ן בסת"ה ובשם הרמב"ם והביא דעה ראשונה בסתם ושניה ב"א משמע דס"ל שהוי דאורייתא וכן מוכח בשצט"ג, אך בש"ך ב כתב דקיי"ל כ"א שהוא דרבנן וכן מבואר ברמ"א שצט"ג

⁶⁹ לאפוקי מת ביום א' ונקבר למחר או שמועה קרובה. ט"ז שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

לפני ה' ותקראנה אתי פאלה ואכלתי תפאת היום תייטב בעיני ה' הן היום הקריבו וגו' ודרשינן היום אסור והלילה מותר, ומירי באנינות והוא הדין לאבילות. ועוד כתיב (עמוס ח פסוק י) ואחריתה פיום מר ואחריתה כיום מר, ופירושה איום ראשון דמיתה וקבורה⁷⁰. ויש אומרים⁷¹ שכל אבילות בכל המתים אפילו השבעה מתים ויום ראשון דמיתה וקבורה אינו אלא דרבנן, והפסוקים אסמכתא בעלמא נינהו דלא מיירי אלא באנינות וטומאה ולא באבילות.

במה דברים אמורים בשבעה מתים המפורשים בתורה שהכהן מטמא להם, שהם אביו ואמו בנו ובתו אחיו ואחותו בתולה ואשתו⁷², אבל אותם שלשה שהוסיפו עליהם לאבילות שהם אחיו מאמו, ואחותו מאמו, ונשואה וארוסה מאב או אם, ואחותו אנוסה או מפותה, אפילו ביום ראשון אבילותן מדרבנן.

הלכתא למשיחא

י. השומע על מתו כמלקט עצמות טובל ואוכל בקדשים לערב ... [אבל נקבר] בלא לילו

מת ששהה ימים⁷³ ואח"כ נקבר כל אותם הימים שאחר יום המיתה הוא אונן מדבריהם וכן יום הקבורה, ואינו תופש לילו⁷⁴.

לפיכך מי שמת לו מת (וקברו) לאחר יום המיתה כל יום הקבורה אינו מקריב ואינו אוכל בקדשים מדבריהם, וטובל ואוכל לערב.

⁷⁰ ולעיל בלבוש החור סימן תקמ"ח (סעיף א') כתבתיעוד פסוק (ויקרא כא, ג) דלה יטמא, שיש מפרשים דלה יטמא מצוה, והוא הדין לאבילות ביום שיטמא לה דהיינו יום קבורה, מכל הלין פירשו קצת גאונים דיום ראשון אם הוא יום קבורה אבילותו דאורייתא ושאר הימים מדרבנן

⁷¹ ר"ת ור"י וכ"כ ה"ר יונה בפרק ב' דברכות בשם חכמי הצרפתים וכן הסכים הרא"ש

⁷² לבוש וש"ך שם א

⁷³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ב הלכה י

⁷⁴ פלוגתא דרבנן ורבי דרבי ס"ל דאנינות ליל יום קבורה הוה מדרבנן ולרבנן שרי לגמרי וע"ע במס' שמחות פ"ד הי"ט יעו"ש היטיב והלכה כרבנן לכן שרי בליל יום קבורה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ויום שמועה קרובה ויום ליקוט עצמות הרי הוא כיום קבורה שאינו תופש לילו ואפילו מדבריהם, לפיכך טובל ואוכל בקדשים לערב.

אבל יום המיתה כשם שאסור לאכול בו קדשים מן התורה כך אסור לאכול בלילו מדבריהם, חוץ מן הפסח בלבד שהוא אוכל לערב כמו התבאר לעיל.

הלכה למעשה

יא. עד מתי מתאונן עליו כל זמן שאינו נקבר אפילו מכאן ועד עשרה ימים

כבר התבאר במסכת ברכות דף יז: ובמו"ק דף כג: שמי⁷⁵ שמת לו מת שחייב להתאבל עליו, ועדיין לא נקבר, נקרא אונן, ופטור מקריאת שמע, תפלה ותפילין, ומכל המצוות שבתורה, והיינו במי שמת לו אביו או אמו, אחיו או אחותו, בנו או בתו, או אשתו. ודין אונן שייך גם באשה שמת אחד משבעה הקרובים הנז'. אבל בלאוין בין של תורה ובין של דבריהם חייב⁷⁶.

דין זה הוא אפילו אם סיכם עם החברא קדישא על הטיפול בנפטר, ואינו מוטל עליו עוד לקבורו, או שאחיו נפטר ויש לו בנים שחייבים בקבורתו, או שאחותו הנשואה נפטרה שבעלה חייב בקבורתה, או שהמת בעיר אחרת, אפילו הכי האונן פטור מכל המצוות שבתורה. אבל לאחר קבורה אפי' באותו יום שמת אין דין אונן עליו⁷⁷.

ואם הקבורה תהיה למחר והוא הולך לישן חייב בקריאת שמע, וגם יברך ברכת המפיל כשהוא שוכב על מטתו⁷⁸.

⁷⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד שמא א

⁷⁶ פ"ת שם ס"ק ז בשם שו"ת חכם צבי ברכ"י שם ה

⁷⁷ ש"ך שם ב

⁷⁸ פני ברוך אנינות ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם לא נקבר ביום המיתה אפילו שהה כמה ימים עד הקבורה, כל אותם הימים עד הקבורה אינו אונן מן התורה. אבל הוא אונן מדרבנן⁷⁹. אסור לו (וכן לאחרים) לאכול בפני המת⁸⁰ אלא אוכל בחדר אחר, אין לו חדר אחר אוכל בבית הכירו, אין בית הכירו עושה מחיצה אפילו בסדין גבוה עשרה טפחים (86 ס"מ לפחות) שיכול לעמוד ברוח מצויה, ואם גם זה אי אפשר לו לעשות, מחזיר פניו מן המת ואוכל.

אינו מיסב לאכול כדרך שאוכלין בקביעות סעודה כגון על השולחן או על המטה⁸¹, ואיתא בירושלמי⁸² שאינו אוכל כל צרכו ואינו שותה כל צרכו, ואינו אוכל בשר ואינו שותה יין⁸³.

וכן אסור לו לישב או לישן על גבי מטה אפילו כשהיא כפויה, אלא יושב וישן ע"ג קרקע, ויש נוהגים להקל בזה.

יש שכתבו שנוטל ידיו לאכילה ולא יברך ברכת על נטילת ידים⁸⁴, ולא ברכת המוציא ולא ברכת המזון או שאר ברכות, ונוטל מים אחרונים וכן כשהולך לנקביו נוטל ידיו ואינו מברך אשר יצר ואם עבר וברך אין עונים אחריו אמן.

וכמו כן אין מברכים עליו, ולא יענה על ברכתם אמן, ואינו מצטרף לעשרה⁸⁵.

אונן הרוצה להחמיר על עצמו ולקרנות קריאת שמע, אינו רשאי להחמיר, וכל שכן שאין לו לברך כל שאר ברכות. ואפילו אם מסר את מתו לחברא קדישא על מנת שיטפלו בקבורתו, אין לו להחמיר ולברך. ומכל מקום המחמיר על עצמו וקורא קריאת שמע כשמסר את מתו לחברא קדישא, אין מוחזין בידו.

⁷⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד שדמד

⁸⁰ שו"ע ונו"כ שמא א

⁸¹ שם וש"ך ו

⁸² ברכות פ"ג ה"א ועיין בשה"ח פ"ח ב ג

⁸³ שו"ע שם ה' ובשד"ח מע' אנינות אות כב לגבי תבשיל של בשר.

⁸⁴ פ"ת שם ב – ד ערוה"ש שם י

⁸⁵ גל' מהרש"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אין האונן רשאי לברך ברכות השחר וברכות התורה, פסוקי דזמרה, וברכות קריאת שמע, ואינו קורא קריאת שמע ואינו מתפלל, ואינו מתעטף בציצית ולא מניח תפילין. וכן אינו מברך המוציא וברכת המזון ושאר ברכות, ואפילו בהרהור או מדין שומע כעונה אין לו לברך, ולא לענות אמן, ולא להרהר בדברי תורה

ורשאי לאכול ולשתות מה שירצה, אף שאינו מברך לא בתחלה ולא בסוף.

אונן השומע ברכה מחבירו, אין לו לענות אמן. ואם מסר את מתו לטיפול אצל החברא קדישא, והם מטפלים בכל עניני הקבורה, אונן העונה אמן אחר הברכות אין מוחזק בידו, שיש לו על מי שיסמוך. ובפרט שאין כאן ספק ברכה לבטלה.

אונן שטעה ועבר ובירך איזו ברכה, אם מסר את מתו לכתפים, או שהוא בעיר אחרת, עונים אחריו אמן, אף על פי שלכתחלה לא היה לו לברך.

אם הדבר אפשרי, נכון שלא יודיעו לקרובים על הפטירה מיד בבוקר, אלא לאחר שיתפללו ויקראו קריאת שמע.

בחוף לארץ, במקומות שאין מאשרים את קבורת הנפטר אלא לאחר ג' ימים מהפטירה, אין לנהוג כל דיני אנינות בכל ג' הימים, אלא עד שיגיע הזמן שיכול לטפל בהלויית וקבורת המת, וחייבים בכל המצוות כולן, ורק לענין תפילין לא יניחן ביום הראשון.

אונן שעבר וקרא קריאת שמע בזמן שהיה אונן, ועבר זמן אנינותו טרם שעבר זמן קריאת שמע, יש אומרים שחייב לחזור ולקרא קריאת שמע, ויש חולקים. ונכון שיחזור ויקרא קריאת שמע שנית. אך לא יחזור לברך ברכות קריאת שמע ואם עבר ובירכם בזמן שהיה אונן.

עפ"י מנהג ירושלים תובב"א ועוד קהילות בישראל שאין הצאצאים מלויים אחר מיטת אביהם, אזי מיד שיחזירו פניהם מן המת אין עליהם דיני אנינות כלל.

אף על פי שהאונן פטור מן המצוות, וגם אם רוצה להחמיר על עצמו ולברך או לקרוא קריאת שמע, אינו רשאי להחמיר על עצמו, מכל מקום לגבי קדיש בעת ההלוייה, המנהג הוא שהאונן אומר קדיש, כיון שהוא לעילוי נשמת הנפטר. ונהגו שהאונן אומר קדיש עם אחד מהקהל. אך אם אין אחר שיאמר עם האונן את הקדיש, יאמר הקדיש לבדו.

יב. אנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר לעיל דף צט: אי זהו אונן⁸⁶ לענין קדשים זה שמת לו מת מן הקרובים שהוא חייב להתאבל עליהן ביום המיתה בלבד הוא הנקרא אונן דין תורה, ואפילו נקבר⁸⁷, ולילה הוא אונן מדברי סופרים.

ומשום כך אם לא נקבר ביום המיתה אפילו שהה כמה ימים עד הקבורה, כל אותם הימים עד הקבורה אינו אונן מן התורה. אבל הוא אונן מדרבנן⁸⁸.

ולענין דיני אונן בחיוב מצוות ואבילות שנתבארו לעיל, חכמים החמירו בו⁸⁹ קודם שנקבר לענין אכילת בשר ויין ופטור מכל המצות מטעם שמתו מוטל לפניו לקברו, ולאחר קבורה אפי' באותו יום שמת אין דין אונן עליו⁹⁰.

⁸⁶ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ב הלכה ט

⁸⁷ ט"ז יו"ד שצח ב ועיין זבח תודה סא. ד"ה ואחריתה שהוכיח גכן וכ"פ בתורת הקדשים שם אות כ

⁸⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד שדמ ד

⁸⁹ ט"ז שצח ב, ועי' ישועות יעקב או"ח סי' ע"א שחקר אי הך דינא דפטור מכל המצות הוא מן התורה או מדרבנן. ועי' רא"ש סופ"ב דברכות מפורש דהוי דרבנן, אך י"ל דהתם קאי למ"ד אבילות יום ראשון דרבנן, אבל למ"ד דהוי מה"ת צ"ע.

⁹⁰ ש"ך יו"ד שמא ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

